

NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Číslo poverenia: 480/01
Zo dňa: 19.06.2013

Počet výtlačkov: 2
Výtlačok číslo: 1
Počet strán: 25
Počet príloh: 0

PROTOKOL

**o výsledku kontroly
hospodárnosti, efektívnosti a účinnosti použitia verejných prostriedkov a majetku subjektov
územnej samosprávy pri správe, údržbe a obnove miestnych komunikácií**

obec Veľké Ripňany

Nitra, november 2013

**Protokol
o výsledku kontroly**

Podľa poverenia predsedu NKÚ SR č. 480/01 zo dňa 19.06.2013 vykonali:

Ing. Lýdia Bosá, vedúca kontrolnej skupiny,
Ing. Matúš Nagy, člen kontrolnej skupiny,
Ing. Peter Urbán, člen kontrolnej skupiny

kontrolnú akciu: „Kontrola hospodárnosti, efektívnosti a účinnosti použitia verejných prostriedkov a majetku subjektov územnej samosprávy pri správe, údržbe a obnove miestnych komunikácií“, ktorej účelom bolo zistiť a zhodnotiť stav dodržiavania hospodárnosti, efektívnosti a účinnosti pri využívaní verejných prostriedkov a majetku územnej samosprávy v oblasti správy, údržby a obnovy miestnych komunikácií.

Kontrola bola vykonaná v čase od 01.07.2013 do 28.11.2013 v kontrolovanom subjekte

obec Veľké Ripňany
Poštová 461, 956 07 Veľké Ripňany
IČO: 00311286

za kontrolované obdobie rokov 2010 až 2012 a v prípade potreby aj so súvisiacim resp. nasledujúcim obdobím.

Predmetom kontroly bolo:

- preverenie hospodárnosti pri správe, údržbe a obnove miestnych komunikácií,
- aplikácia postupov a princípov najlepšej praxe a preverenie efektívnosti pri správe, údržbe a obnove miestnych komunikácií,
- úroveň dosahovania stanovených cieľov a zámerov subjektu samosprávy pri správe a obnove miestnych komunikácií (účinnosť).

Kontrolná skupina NKÚ SR vykonávala svoju činnosť v súlade so zákonom č. 39/1993 Z. z. o Najvyššom kontrolnom úrade Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov. Kontrola bola vykonaná v súlade s medzinárodne akceptovanými audítorskými štandardami ISSAI (INTOSAI), Európskymi vykonávacími štandardami pre kontrolné štandardy INTOSAI a ISAs (IFAC).

Úvod

Podľa platnej legislatívy miestne komunikácie (ďalej aj „MK“) sú všeobecne prístupné a užívané ulice, parkoviská vo vlastníctve miest a obcí a verejné priestranstvá, ktoré slúžia miestnej doprave a sú zaradené do siete MK. Pre účely kontroly sa pod miestnymi komunikáciami rozumeli komunikácie na území obce, ktorých majetkovú správu zabezpečovala obec, vrátane chodníkov, námestí, parkovísk a cestných telies, ktoré sú v správe obce bez ohľadu na to, kto ich reálne využíval.

Pod správou MK sa vo všeobecnosti rozumie spôsob riadenia údržby, obnovy a výstavby MK. Údržba MK je súbor činností, ktorými sa cesty udržujú v prevádzkyschopnom stave

za všetkých poveternostných podmienok. Údržbou sa odstraňujú alebo zmierňujú predovšetkým závady v zjazdnosti a jej úlohou je zachovať projektom stanovené parametre MK a odstránením porúch prinavrátiť cestám pôvodné funkčné vlastnosti. Údržba a opravy sú zamerané len na premenné parametre, tzn. na charakteristiky, ktoré možno opravami a údržbou zlepšovať. Nepremenné parametre, tzn. geometrické charakteristiky (napr. výškové a smerové vedenie, šírka vozovky a pod.), môžu byť zlepšované len v rámci rekonštrukcií ciest. Opravami sa odstraňuje čiastočné fyzické opotrebenie alebo poškodenie MK za účelom jej uvedenia do predchádzajúceho alebo prevádzkyschopného stavu. Opravou sa MK uvedie do pôvodného stavu, v akom sa nachádzala v čase jej obstarania, zamedzuje sa vzniku jej ďalšieho poškodenia, zabezpečuje sa plynulosť a bezpečnosť premávky, a to i napriek zabudovaniu kvalitatívne nových prvkov, ktoré však neovplyvňujú výkonnosť a spôsob využitia MK.

Cieľom kontroly bolo preveriť procesy v obci súvisiace s MK a poukázaním na prípadné rezervy v plánovacích, rozpočtových, riadiacích a iných procesoch subjektov samosprávy, zlepšiť manažérske riadenie týchto subjektov a tým napomôcť čerpať verejné zdroje hospodárnejšie, efektívnejšie a účinnejšie.

Pri kontrole bola preverovaná najmä úroveň dosahovania vytýčených cieľov a zámerov obce v oblasti MK, t. j. účinnosť vo väzbe na strategické materiály, ktorými boli programový rozpočet a plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja, ako aj iné strategické materiály, napr. Dopravná politika SR do roku 2015 a z nej vyplývajúce odporúčania. Ďalej bola preverená úroveň efektívnosti, t. j. aplikácia princípov a postupov najlepšej praxe pri správe, údržbe a obnove MK, a úroveň hospodárnosti najmä v nadväznosti na vybrané otázky verejného obstarávania, na úrovni rozpočtového procesu a zdrojov krytia komunálnych služieb.

Pri kontrole kontrolná skupina NKÚ SR použila metódu preskúmania relevantných dokladov (zmluvy, účtovné doklady, rozpočty, strategické dokumenty, uznesenia obecného zastupiteľstva a pod.), rozhovory s manažmentom obce, dotazníky. Zistené údaje analyzovala horizontálne aj vertikálne, zrealizovala výpočet pomerových ukazovateľov a preverila aj logický rámec jednotlivých programov, t. j. vykonala analýzu súvislostí, zámerov, cieľov, merateľných ukazovateľov a stratégie programov obce.

Počas výkonu kontroly bolo zistené:

Obec Veľké Ripňany (ďalej aj „obec“ alebo „kontrolovaný subjekt“) ako subjekt územnej samosprávy je právnickou osobou, ktorá samostatne hospodári s vlastnými finančnými prostriedkami a vlastným majetkom podľa všeobecne záväzných právnych predpisov. Samosprávu obce vykonávajú obyvatelia obce prostredníctvom verejných zhromaždení obyvateľov obce, hlasovaním obyvateľov obce a najmä prostredníctvom volených zástupcov: deväťčlenného obecného zastupiteľstva (ďalej len „OcZ“) a starostu obce, ktorý je predstaviteľom obce, najvyšším výkonným orgánom obce a štatutárnym orgánom obce.

Obec Veľké Ripňany a jej miestna časť Behynce leží na území Nitrianskeho samosprávneho kraja (ďalej len „NSK“) v Podunajskej nížine. Rozkladá sa popri oboch brehoch riečky Radošina na rozlohe 28 000 m². Nadmorská výška v strede obce je 174 m. Obec evidovala k 31.12.2012 celkom 2 168 obyvateľov s trvalým pobytom.

Podľa Ročného výkazu o miestnych komunikáciách za rok 2012 č. MK (MDVRR SR) 1 – 93 zo dňa 11.04.2013 obec spravovala 13,50 km MK o ploche 67 500,00 m², z toho 12,6 km

obslužných MK o ploche 63 000,00 m² a 0,90 km nemotoristických MK o ploche 4 500,00 m². Miestne komunikácie mali prevažne asfaltovú povrchovú úpravu v dĺžke 12,57 km o ploche 62 850,00 m². Dláždený povrch malo 0,93 km MK o ploche 4 650,00 m². Obec spravovala jedno námestie o ploche 400,00 m², tri parkoviská o ploche 900,00 m², štyri nadchody a lávky pre peších o ploche 48,00 m², jeden oporný múr o ploche 160 m² (hrúbka 0,5 m) a tri nezabezpečené priecestia so železnicou (bez závor). V intraviláne obce sa nachádzalo šesť betónových a železobetónových mostov o dĺžke 73 m.

Základný komunikačný systém obce tvorí cestný ťah regionálneho charakteru v správe NSK – cesta II. triedy II/514. Cesta prechádza cez okresy Hlohovec a Topoľčany. Svojou dĺžkou 30,424 km spája Hlohovec a Nemčice. V obci sa križuje s cestami III. triedy v správe NSK - III/514007 Nitra – Piešťany, III/513016 Nitra – Veľké Ripňany, III/064055 Veľké Ripňany - Radošina a III/514005 Veľké Ripňany – Ludanice. Cesty II. a III. triedy sú rozhodujúcimi komunikáciami pre podrobnú obsluhu NSK až po koncové obce.

Strategickým dokumentom rozvoja obce je Rozvojový plán obce Veľké Ripňany na obdobie 2004 – 2014 (ďalej aj „RPO“), ktoré schválilo OcZ na svojom zasadnutí dňa 27.02.2004 uznesením č. 1 bod B. V ňom sú stanovené celkové priority a ciele rozvoja obce, okrem iných, týkajúce sa aj skvalitňovania stavu miestnych komunikácií. Ďalšie plány/dokumenty v oblasti správy, údržby, obnovy a výstavby miestnych komunikácií obec nemala vypracované. Nemala platné všeobecne záväzné nariadenie (ďalej len „VZN“) upravujúce poriadok, čistenie, údržbu alebo podmienky používania MK v kontrolovanom období.

Základnou právnou normou obce je jej štatút ako základný normatívno-pracovný a organizačný predpis obce, schválený OcZ dňa 13.12.2007 uznesením č. 7/2007, ktorý nadobudol účinnosť 01.01.2008. Štatút upravoval najmä postavenie a pôsobnosť obce, práva a povinnosti obyvateľov obce, majetok obce, financovanie a rozpočet, orgány obce, postavenie a pôsobnosť obecného zastupiteľstva, starostu, zástupcu starostu, hlavného kontrolóra, obecnej rady, komisií a obecného úradu.

Základnou organizačnou normou Obecného úradu vo Veľkých Ripňanoch (ďalej len „OcÚ“) ako výkonného orgánu OcZ a starostu v kontrolovanom období bol Organizačný poriadok OcÚ zo dňa 13.12.2007, účinný od 01.01.2007. Referát správy majetku v počte štyroch zamestnancov – vedúci a traja výkonní pracovníci zabezpečovali správu a údržbu všetkého nehnuteľného majetku obce, vrátane MK - údržbu, opravu a čistenie MK, zimnú a letnú údržbu MK, údržbu a opravu dopravného značenia MK, oznamovacích a orientačných tabúl a značiek, kosenie, údržbu verejného priestranstva, zelene, zabezpečovanie prietochnosti odvodňovacích kanálov. Vedúci referátu správy majetku zabezpečoval a organizoval aj všetky verejnoprospešné práce zabezpečované obcou.

1 Preverenie hospodárnosti pri správe, údržbe a obnove miestnych komunikácií

Obec financovala správu, údržbu a obnovu MK v kontrolovanom období z prostriedkov Európskej únie (ďalej len „EÚ“), štátneho rozpočtu Slovenskej republiky (ďalej len „ŠR SR“) a z vlastných zdrojov:

Tabuľka č. 1

v EUR

Finančný zdroj	Rok 2010		Rok 2011		Rok 2012	
	skutočnosť	% podiel	skutočnosť	% podiel	skutočnosť	% podiel
Vlastné zdroje	33 069,59	11,92	8 959,63	9,31	11 379,46	20,19
Cudzie zdroje – bankové úvery	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Prostriedky EÚ	217 746,02	78,49	78 045,42	81,14	40 258,09	71,41
Prostriedky ŠR SR	26 617,18	9,59	9 181,81	9,55	4 736,25	8,40
Spolu vynaložené na MK	277 432,79	100,00	96 186,86	100,00	56 373,80	100,00
Rozpočet obce – BV, KV, spolu /podiel výdavkov na MK	1 974 255,00	14,05	777 407,00	12,37	657 375,20	8,58

Najvyšší podiel finančných prostriedkov vynaložených z prostriedkov rozpočtu obce na MK predstavovali finančné prostriedky zo zdrojov EÚ, ktoré boli vynaložené na realizáciu projektov spolufinancovaných z Európskeho fondu regionálneho rozvoja „Revitalizácia centrálnej zóny obce Veľké Ripňany“ a „Revitalizácia centrálnej zóny obce Veľké Ripňany, miestna časť Behynce (ďalej aj „europrojekty“). V roku 2010 tvorili 78,49 %-ný podiel v sume 217 746,02 EUR, v roku 2011 bol podiel 81,14 % v sume 78 045,42 EUR a v roku 2012 tvoril 71,41 % podiel v sume 40 258,09 EUR na celkových výdavkoch rozpočtu obce vynaložených na MK.

Podiel prostriedkov ŠR SR v nadväznosti na spolufinancovanie europrojektov predstavoval v kontrolovanom období 9,59 % v roku 2010, 9,55 % v roku 2011 a 8,40 % v roku 2012.

Europrojekty boli v kontrolovanom období realizované v rámci Regionálneho operačného programu v Prioritnej osi 4 Regenerácia sídiel, Opatrenia 4.1 Regenerácia sídiel. Predmetom obidvoch europrojektov bola revitalizácia centrálnych zón obce spolu s rekonštrukciou MK, chodníkov, spevnených plôch, miestnej lávky a zábradlia.

Na základe schválených žiadostí o nenávratný finančný príspevok (ďalej len „NFP“) boli na realizáciu aktivít projektov uzatvorené dve zmluvy o poskytnutí NFP v znení dodatkov s poskytovateľmi NFP (Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR a Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR), na základe ktorých bol obci poskytnutý NFP, ktorý predstavoval 95 % z celkových oprávnených výdavkov zo zdrojov EÚ a ŠR SR.

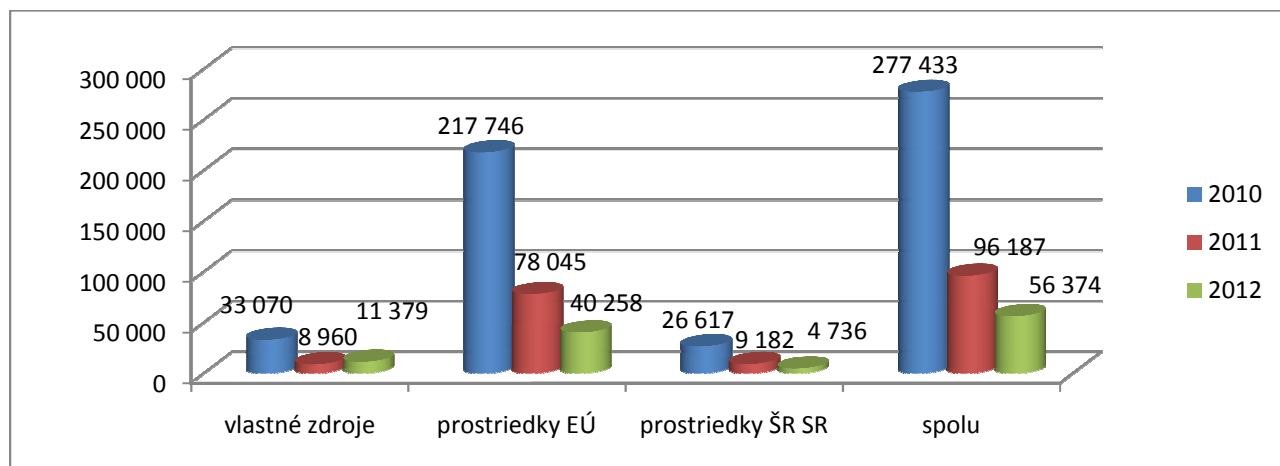
Poskytnutie prostriedkov EÚ a ŠR SR na financovanie obnovy a rekonštrukciu MK obci výrazne pomohlo pri naplnení cieľov zvýšenia úrovne a kvality MK a občanom pri ich každodennom využívaní. Podľa vyjadrenia predstaviteľov obce, bez tejto finančnej podpory by revitalizáciu centra obec nemohla realizovať, resp. bola by realizovaná v menšom rozsahu s využitím návratných zdrojov financovania.

Vlastné zdroje vynaložené na MK formou kapitálových a bežných výdavkov tvorili menšinový podiel zdrojov oproti zdrojom EÚ. V roku 2010 obec vynaložila na MK sumu 33 069,59 EUR, t.j. 11,92 % z celkom vynaložených prostriedkov na MK. Výrazný pokles výdavkov na MK vykázala obec v roku 2011, keď poklesli na sumu 8 959,63 EUR a tvorili

9,31 % z celkových zdrojov na MK. V roku 2012 výdavky stúpili o 2 419,83 EUR na sumu 11 379,46 EUR a tvorili 20,19 % z celkových zdrojov vynaložených na MK.

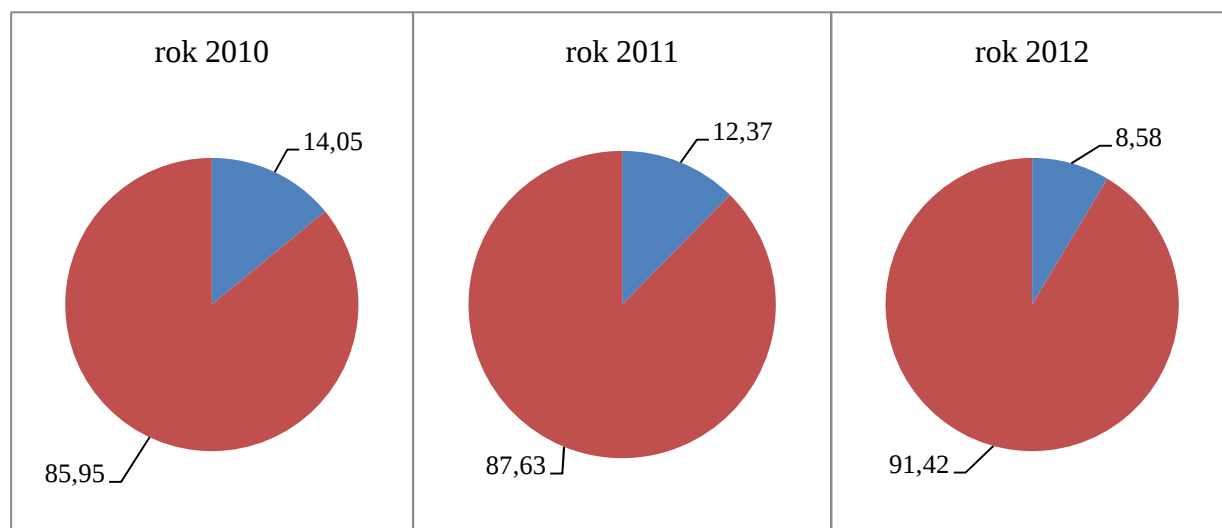
Kontrolovaný subjekt v kontrolovanom období nepoužil návratné zdroje financovania na financovanie obnovy, údržby a opráv MK.

Graf č.1: Vývoj jednotlivých zdrojov financovania (zaokr. na EUR)

Ako preukazujú údaje v grafe, v kontrolovanom období mal objem vynaložených celkových výdavkov na MK, prostriedkov EÚ a prostriedkov SR SR výrazne klesajúcu tendenciu, vplyvom realizácie europrojektov v závislosti od harmonogramu vecného plnenia a harmonogramu čerpania prostriedkov.

Graf č. 2: Podiel výdavkov na MK na celkových výdavkoch rozpočtu (v %)

Modrou farbou je vyznačené – podiel výdavkov rozpočtu na MK.

Červenou farbou je vyznačené – ostatné výdavky rozpočtu.

Kým v roku 2010 obec vynaložila na MK sumu 277 432,79 EUR, v roku 2011 sumu 96 186,86 EUR a v roku 2012 sumu 56 373,80 EUR. Ich podiel na celkových výdavkoch rozpočtu predstavoval v kontrolovanom období 14,05 % v roku 2010, 12,37 % v roku 2011 a 8,58 % v roku 2012, čo znázorňuje graf č. 2.

Obec triedila výdavky na MK podľa ekonomickej klasifikácie rozpočtovej klasifikácie v hlavnej kategórii bežné a kapitálové výdavky v rámci funkčnej klasifikácie 04.5.1. Cestná doprava, 04.4.3 – Výstavba a 01.1.1 – Výdavky verejnej správy. Vynaložené finančné prostriedky na MK uvádza tabuľka č. 2:

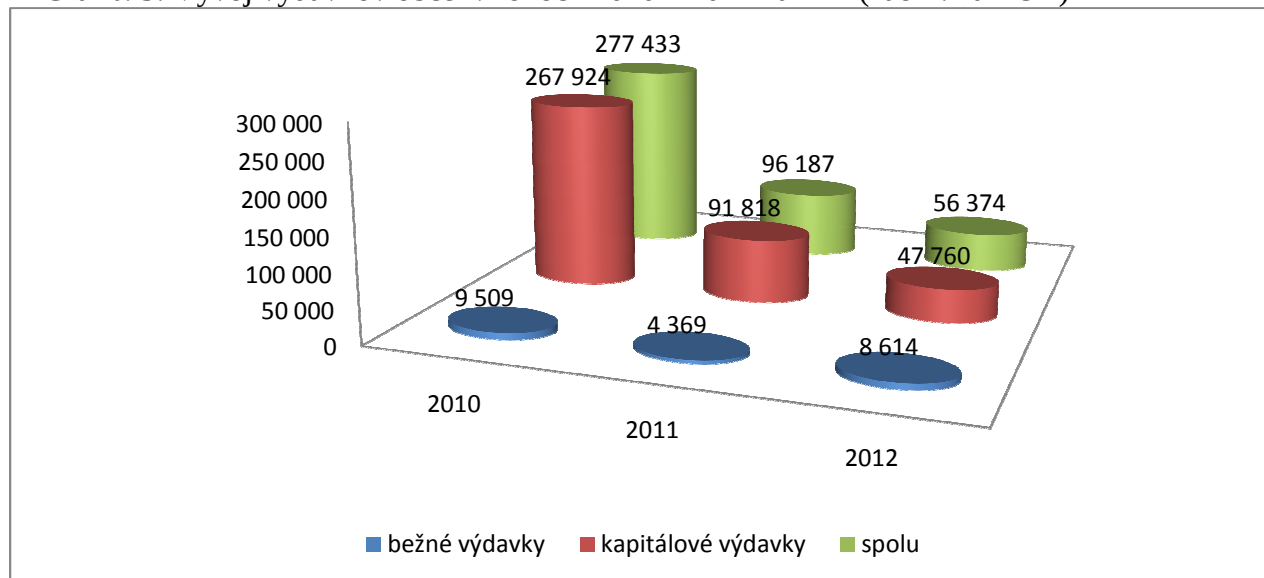
Tabuľka č. 2

v EUR

Ukazovateľ (hlavná kategória)	Rok		
	2010	2011	2012
Kapitálové výdavky spolu	267 923,79	91 818,14	47 760,11
Bežné výdavky spolu	9 509,00	4 368,72	8 613,69
Výdavky celkom	277 432,79	96 186,86	56 373,80

Výdavky na MK ovplyvnila realizácia europrojektov a plánovaná realizácia projektu dobudovania kanalizačných zberačov na základe výzvy Švajčiarskeho finančného mechanizmu v roku 2009, jeho úspešnosti v roku 2011 a realizácie v rokoch 2013 až 2015.

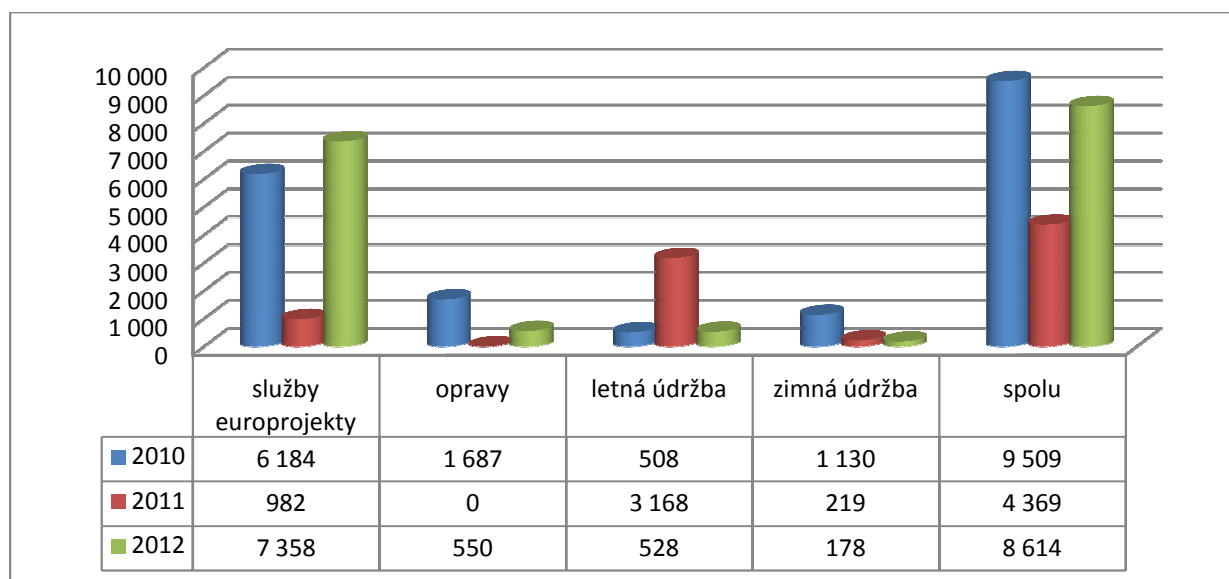
Graf č. 3: Vývoj výdavkov obce v rokoch 2010 – 2012 na MK (zaokr. na EUR)

Najvyšší podiel na celkových výdavkoch obce na MK tvorili kapitálové výdavky. Ich podiel na celkom vynaložených výdavkoch na MK v roku 2010 bol 96,57 %, v roku 2011 95,46 % a v roku 2012 to bolo 84,72 %. Kapitálové výdavky boli vynaložené na realizáciu europrojektov a na rekonštrukciu chodníka na Topoľčianskej a Nitrianskej ulici obce.

V miestnej časti obce „Veľké Ripňany“ bola v roku 2010 vynaložená v rámci europrojektu suma 256 171,79 EUR a 11 752,00 EUR na rekonštrukciu chodníkov na Topoľčianskej a Nitrianskej ulici. V miestnej časti obce „Behynce“ čerpané kapitálové výdavky v rámci realizácie europrojektu predstavovali v roku 2011 sumu 91 818,14 EUR a v roku 2012 sumu 47 760,11 EUR. V kontrolovanom období mali vynaložené sumy klesajúcu tendenciu.

Graf č. 4: Vývoj a druh bežných výdavkov na MK v rokoch 2010 až 2012 (zaokr. na EUR)

Bežné výdavky súviseli s opravou MK, chodníkov, verejných priestranstiev a parkovísk, letnou a zimnou údržbou a poskytnutými službami v súvislosti s realizáciou europrojektov. V roku 2010 čerpala obec sumu 9 509,00 EUR, t.j. 3,43 % celkových výdavkov na MK, v roku 2011 sumu 4 368,72 EUR, t.j. 4,54 % výdavkov na MK a v roku 2012 sumu 8 613,69 EUR, t.j. 15,28 % výdavkov na MK.

Finančná sebestačnosť a finančná sila obce v kontrolovanom období postupne narastala.

Tabuľka č. 3

Ukazovateľ	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012
Celkové príjmy rozpočtu (EUR)	2 205 258,00	1 307 692,00	1 274 711,84
Vlastné príjmy rozpočtu (EUR)	583 343,00	672 486,00	693 572,56
Počet obyvateľov obce k 31.12.	2 113	2 133	2 168
Finančná sebestačnosť obce ¹⁾ (%)	26,45	51,42	54,41
Finančná sila obce ²⁾ (EUR/obyv.)	276,07	315,28	319,91

¹⁾ podiel vlastných príjmov obce na celkových príjmoch rozpočtu

²⁾ podiel vlastných príjmov obce a počtu obyvateľov obce

Príjmy rozpočtu obce mali klesajúcu tendenciu, v priamej súvislosti s plnením vecného, časového a finančného harmonogramu realizácie europrojektov a v tej súvislosti s poskytnutím NFP od poskytovateľa. Vlastné príjmy však mali stúpajúci trend. Obec zaviedla v roku 2010 daň za psa, stočné vo väzbe na čistiareň odpadových vôd, ktorú obec prevádzkuje od roku 2010 a zvýšil sa aj počet daňovníkov dane z nehnuteľností.

Finančná sebestačnosť obce rástla v kontrolovanom období z 26,45 % v roku 2010 na 54,41 % v roku 2012. Podobne finančná sila obce rástla z 276,07 EUR/obyvateľ obce v roku 2010 na 319,91 EUR/obyvateľ obce v roku 2012. To znamená, že výdavky na svoju činnosť mohla obec pokryť v uvedenom percentuálnom vyjadrení z vlastných zdrojov. Z cudzích zdrojov obec pokryla výdavky v roku 2010 na 73,55 %, v roku 2011 na 48,58 % a v roku 2012 na 45,59 %.

Obec pri vynakladaní finančných prostriedkov pri údržbe, opravách ani pri rekonštrukcii MK systematicky nesledovala jednotkové výdavky, t.j. finančné prostriedky vzťahované na dĺžkové resp. plošné jednotky, teda 1 km, 1m alebo 1m². Aj napriek tomu, že obec tieto ukazovatele nesledovala, informáciami potrebnými na vyhodnotenie týchto ukazovateľov obec naopak disponovala v rámci výberu dodávateľov služieb a v rámci fakturačných údajov. Tieto ukazovatele tým pádom ani nemohli byť použité na porovnávanie cien. Jednotkové ceny sú základným benchmarkovým ukazovateľom umožňujúcim porovnávanie výkonových parametrov z časového hľadiska (medziročné porovnanie, vývoj cien,...) ako aj z hľadiska porovnávania jednotlivých uskutočňovaných investičných akcií. Pri sledovaní výdavkov na MK, či už na údržbu, opravy alebo rekonštrukcie MK kontrolná skupina NKÚ SR odporúča sledovať jednotkové ukazovatele a ich vývoj.

Prepočet bežných a kapitálových výdavkov na 1 km MK, 1 m² MK, na 1 obyvateľa obce a plánovaný/skutočný počet obnovených/zrekonštruovaných MK uvádza tabuľka č. 4.

Tabuľka č. 4

v EUR

Indikátor	2010	2011	2012
výdavky na údržbu, opravy a rekonštrukciu 1 km MK	20 550,58	7 124,95	4 175,83
výdavky na údržbu, opravy a rekonštrukciu 1 m ² MK	4,11	1,42	0,84
výdavky na údržbu, opravy a rekonštrukciu MK na 1 obyvateľa obce	131,30	45,09	26,00
plánovaný počet obnovených MK (m)	130,00	330,00	200,00
skutočný počet obnovených MK (m)	130,00	330,00	200,00

Pozn. prepočet vykonaný podľa celkovej dĺžky MK v km (13,50 km) a celkovej plochy MK v m² (67 500,00 m²)

Obec alokovala prostriedky na MK pri zostavovaní rozpočtov na príslušné rozpočtové roky kontrolovaného obdobia kvalifikovaným odhadom na základe fyzickej obhliadky miestnych komunikácií a na základe podnetov poslancov OcZ. Pri vypracovaní rozpočtu obec vychádzala z finančných možností a predpokladaných priorít obce - zabezpečiť chod originálnych kompetencií obce. Hodnotiacim kritériom bolo zabezpečiť plynulý chod obce a bezpečnosť jej obyvateľov v rámci MK.

Kontrolná skupina NKÚ SR vo viacerých prípadoch zistila, že obec čerpala prostriedky na MK v roku 2010 a 2011 bez vykonania úprav rozpočtu rozpočtovými opatreniami.

Finančná potreba programu č. 4 Komunikácie (ďalej aj „program 4“) programového rozpočtu bola zapracovaná do rozpočtu príslušného rozpočtového roka v závislosti od dostupných finančných zdrojov obce, v priebehu realizácie programu bez vykonania jeho úprav. Po uplynutí rozpočtového roka neboli do čerpania výdavkov na program 4 zahrnuté skutočne vynaložené výdavky na program 4.

Finančnú potrebu obce na MK ovplyvnila aj skutočnosť, že v období rokov 2010 – 2012, kedy došlo k výpadkom podielových daní ako zdroja príjmov obce, bol trend šetrenia bežných a kapitálových výdavkov, čo zvyšuje riziko potreby financií v budúcom období. Rozpočtovanie a čerpanie výdavkov na MK v kontrolovanom období ovplyvnila ďalšia skutočnosť, že obec v rokoch 2013, 2014 a 2015 plánuje dobudovať verejnú kanalizáciu realizáciou schváleného projektu v rámci Programu švajčiarsko-slovenskej spolupráce z finančných prostriedkov Švajčiarskej konfederácie na základe výzvy Švajčiarskeho finančného mechanizmu v roku 2009 vrátane spolufinancovania z prostriedkov ŠR SR formou nenávratnej finančnej pomoci. Projekt predpokladá s vybudovaním kanalizácie na zostávajúcich deviatich uliciach o dĺžke cca

4 880,00 m. Budovaním kanalizácie dôjde k narušeniu povrchu MK. Po ukončení realizácii projektu bude vykonaná ich oprava resp. rekonštrukcia. Kvalifikovaný odhad potreby finančných prostriedkov na obnovu MK po ukončení kanalizácie bude cca 627 tis. EUR. V kontrolovanom období rekonštrukciu ani rozsiahlejšie opravy týchto miestnych komunikácií obec nevykonala, šetrila tým verejné prostriedky a postupovala tak pri ich nakladaní hospodárne.

Priemer kapitálových výdavkov na MK za tri roky kontrolovaného obdobia predstavoval cca 136 tis. EUR. Pri zachovaní rovnakej úrovne kapitálových výdavkov na MK aj v nasledujúcich obdobiach a zohľadnení dolnej hranice intervalu odhadovaných potrebných výdavkov na celkovú obnovu MK, by tak celkové odstránenie porúch MK resp. celková obnova MK trvala cca 4,6 roka, čo je hodnota výrazne pod limitom pre odporúčanú dobu kompletnej obnovy MK (20 až 25 rokov). Uvedený výpočet bol však skreslený jednorazovým čerpaním NFP – v skutočnosti bude doba obnovy MK dlhšia v závislosti od disponibilných finančných prostriedkov obce.

Kontrolná skupina NKÚ SR preverila dodržanie zásady hospodárnosti pri výdavkoch na realizáciu obidvoch europrojektov, ktoré tvorili rozhodujúci podiel na čerpaní výdavkov na MK. Zistila, že obec pri obstarávaní prác a služieb postupovala podľa zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o verejnom obstarávaní“). Obec neupravila v kontrolovanom období postup pri zadávaní zákaziek s nízkou hodnotou v internej smernici. Obec použila metódu verejného obstarávania podľa predpokladanej hodnoty zákazky – podprahová zákazka na stavebné práce a prieskum trhu pri zákazkách s nízkou hodnotou v zmysle zmluvy o poskytnutí NFP. Kritériom pre výber úspešného uchádzača bola najnižšia cena. Predložené cenové ponuky vyhodnocovala komisia menovaná starostom obce. Kontrolovaný subjekt vykonal verejné obstarávanie pri europrojektoch:

1. Revitalizácia centrálnej zóny obce Veľké Ripňany

- podprahová zákazka na stavebné práce s predpokladanou hodnotou 353 000,00 EUR bez DPH (§ 99); výzva na predkladanie ponúk zverejnená v období od 04.09.2009 do 16.09.2009 na webovej stránke obce; víťazná cenová ponuka predstavovala sumu 349 200,77 EUR bez DPH, 415 548,92 EUR s 19 % DPH; zmluva o dielo s víťazným uchádzačom bola uzatvorená dňa 04.12.2009; začatie prác: 24.05.2010, ukončenie prác: 15.03.2011 v termíne, naviac práce neboli vykonané,
- zákazky s nízkou hodnotou (§ 102), u ktorých bol vykonaný prieskum trhu:
 - výber spracovateľa dokumentácie z verejného obstarávania – víťazná cena v celkovej sume 1 785,00 EUR; mandátna zmluva bola uzatvorená dňa 17.08.2009,
 - poskytnutie poradenstva pri spracovaní žiadosti o NFP – víťazná cena 9 579,50 EUR s DPH; zmluva o spolupráci bola uzatvorená dňa 07.04.2009,
 - zhotovenie úplnej architektonickej a projektovej dokumentácie - s víťazom cenovej ponuky 16 100,00 EUR bez DPH bola uzatvorená zmluva o dielo dňa 05.05.2009.

2. Revitalizácia centrálnej zóny obce Veľké Ripňany, miestna časť Behynce

- podprahová zákazka na stavebné práce s predpokladanou hodnotou 237 441,49 EUR bez DPH (§ 99); výzva na predkladanie ponúk zverejnená v období od 18.05.2010 do 27.05.2010 na webovej stránke obce; víťazná cenová ponuka predstavovala sumu 237 441,59 EUR bez DPH, 282 555,49 EUR s 19 % DPH; zmluva o dielo s víťazným uchádzačom bola uzatvorená dňa 21.10.2010; Začatie prác: 15.08.2011, ukončenie prác: 27.07.2012 v termíne, naviac práce neboli vykonané,
- zákazky s nízkou hodnotou (§ 102), u ktorých bol vykonaný prieskum trhu:

- zabezpečenie procesu verejného obstarávania – víťazná cena v celkovej sume 2 200,00 EUR; mandátna zmluva bola uzatvorená dňa 16.04.2010,
- zabezpečenie externého manažmentu – víťazná cena 7 123,25 EUR bez DPH, 8 476,67 EUR s DPH; zmluva o dielo bola uzatvorená dňa 19.04.2010,
- zhotovenie úplnej architektonickej a projektovej dokumentácie - s víťazom cenovej ponuky 14 1240,00 EUR bez DPH bola uzatvorená zmluva o dielo dňa 19.04.2010.

Zákon o verejnom obstarávaní verejnému obstarávateľovi umožňuje zvoliť viacero kritérií na vyhodnotenie ponúk, a to ekonomicky najvýhodnejšiu ponuku, nielen kritérium najnižšej ceny. Možnými kritériami v oblasti MK sú okrem ceny napr.: technické vyhotovenie, environmentálne charakteristiky, prevádzkové náklady, efektívnosť prevádzkových nákladov, pozáručný servis a technická pomoc, lehota dodania stavebných prác.

Obec ani jednu z týchto možností pri zadávaní verejných obstarávaní nevyužila, boli by žiadúce najmä z dôvodu zabezpečenia kvality prevedených stavebných prác. Najnižšia cena automaticky neznamena aj najvyššiu kvalitu. Kvalita prác a materiálov je pri stavebných prácach na MK rozhodujúca nielen z hľadiska bezpečnosti dopravy, ale aj budúcich nákladov na ich údržbu. Tie v prípade nekvalitne rekonštruovanej cesty môžu byť v konečnom dôsledku vyššie ako samotná cena rekonštrukcie MK.

I napriek tejto skutočnosti kontrolná skupina NKÚ SR môže konštatovať, že kontrolovaný subjekt preukázal hospodárnosť obstarávaných prác a služieb.

Obec zabezpečovala správu, údržbu a obnovu MK kombinovaným spôsobom:

- vo vlastnej réžii
 - letnú údržbu čistením MK po zimnej údržbe odstraňovaním posypového materiálu, kosením trávy okolo MK vlastným dopravným prostriedkom a prídavným zariadením na kosenie trávy, vykonávaním drobných opráv,
 - zimnú údržbu odhŕňaním a posypom MK s použitím vlastných mechanizmov, obstaraných už pred kontrolovaným obdobím – traktor, vlečka, radlica na odhŕňanie snehu,
 - opravu, čistenie odvodňovacích rigolov a priepustov, cestných vpustí a šachiet, navážky štrku,
 - obnovu a doplnenie zvislého dopravného značenia,
- spoluprácou so susediacimi správcami MK výmenou mechanizmov,
- dodávateľsky, na základe uzatvorených písomných zmlúv a objednávok v prípadoch
 - rekonštrukcie MK a revitalizácie centier obce,
 - vykonávania opráv MK,
 - letnej údržby, napr. vysávanie ulíc od prachu prostredníctvom NSK,
 - zhotovenia a osadenia nových dopravných značiek.

V priebehu kontrolovaného obdobia obec zarad'ovala do procesov letnej a zimnej údržby aj nezamestnaných občanov evidovaných na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny v rámci aktívnych prác.

Obec v kontrolovanom období nevedla nákladové účtovníctvo MK, nemala vytvorené účtovné nákladové strediská na sledovanie nákladov súvisiacich s výkonmi správy, údržby a opráv MK a ani nesledovala osobitne náklady vynaložené na MK. Náklady evidované v účtovníctve a čerpanie rozpočtu na obnovu, údržbu a opravy MK preto nekorešpondovali s reálnou výškou nákladov a výdavkov rozpočtu na túto činnosť.

Informácie a údaje o celkových výdavkoch obce na MK boli v jednotlivých rokoch kontrolovaného obdobia dosť ťažko zistiteľné, boli rozptýlené neprehľadne v rôznych zdrojoch. Napr. náklady na činnosť vlastných mechanizmov – pohonné hmoty, mzdové náklady boli spoločné pre rôzne činnosti. Pomerná časť týchto výdavkov tiež nebola zahrnutá do programu 4.

2 Aplikácia postupov a princípov najlepšej praxe a preverenie efektívnosti pri správe, údržbe a obnove miestnych komunikácií

Kontrolovaný subjekt v priebehu kontrolovaného obdobia zrekonštruoval a opravil miestne komunikácie, chodníky, opravoval výtlky priebežne, dopravné značenia vodorovné a zvislé, ktoré boli pod vplyvom vandalizmu znehodnotené. V rámci letnej údržby boli čistené chodníky aj MK od štrkov a soli po zimnej údržbe. V rámci zimnej údržby boli pravidelne čistené chodníky a MK odhŕňané a posýpané v záujme zabezpečenia potrebnej kvality bezpečnosti cestnej premávky a obyvateľov obce.

Obec konala efektívne, keď počas kontrolovaného obdobia nerealizovala rekonštrukciu ciest, pod ktorými budú v budúcnosti viesť kanalizačné potrubia a budú rekonštruované v období po ich realizácii.

Kontrolovaný subjekt zvolil pri manažmente MK „worst – first“ stratégiu, keď obec spravidla reagovala len na najnutnejšie opravy podľa stavu MK, plánovala údržbu len v krátkom dvojročnom horizonte, hlavne z dôvodu nedostatkov finančných prostriedkov.

Podľa vyjadrenia kontrolovaného subjektu obec vykonávala len najnutnejšie opravy MK. Trend bežných výdavkov bol kolísavý, ale kvôli investičnému projektu, ktorý bol spolufinancovaný zo zdrojov EÚ, ŠR SR ako aj obcou je skreslený.

Obec v prípade revitalizácie centrálnych zón mala vypracované projektové dokumentácie odborne spôsobilými osobami, ktoré spracovali projektové dokumentácie v súlade s platnými normami. Kontrola investičných akcií bola vykonávaná priebežne – vecná kontrola dodávok tovarov, služieb, prác, predbežná finančná kontrola – oprávnenými osobami obce. Kontrolovaný subjekt nepreukázal vykonanie následnej finančnej kontroly hlavným kontrolárom obce. Obec mala platný a účinný organizačný poriadok, v ktorom boli/sú jednoznačne stanovené kompetencie zamestnancov a v osobných spisoch pracovné náplne konkrétnych zamestnancov.

Obec sa zameriavala na preventívnu údržbu, pričom priority zostavovala na akútne vysprávk - opravy MK asfaltovou živicom. Vzhľadom na nedostatok výziev v rámci operačných programov na celkovú opravu alebo rekonštrukciu MK a nedostatku vlastných finančných zdrojov nebola v kontrolovanom období možná celková rekonštrukcia povrchov miestnych komunikácií. Údržba a opravy boli vykonávané podľa potreby a požiadaviek obyvateľov obce počas celého kontrolovaného obdobia. Neboli uprednostňované alebo prioritne vykonávané opravy len niektorých MK. Údaje o MK sa uchovávali v účtovníctve a v projektových dokumentáciách, ktoré boli následne prerokované na OcZ.

Priemerný interval údržby a obnovy na jednotlivých úsekoch MK bol rozličný podľa finančných možností kontrolovaného subjektu. Interval údržby bol ročný a v posledných šiestich rokoch boli obnovené dve ulice po vybudovaní kanalizačnej stoky. Po dobudovaní kanalizácie

v roku 2015 bude vykonané technické zhodnotenie MK. NSK zrekonštruoval úsek cesty II. triedy, ktorá prechádza cez obec.

Obec nemala vo vlastníctve a ani neaplikovala geografický informačný systém (ďalej len „GIS“). Nebolo ho potrebné aplikovať, nakoľko rozsah MK nebol taký veľký a kontrolovaný subjekt mal informácie o stave MK v obci. Obec nepoužívala nové technológie, nakoľko boli finančne nákladné a neboli stanovené ako priorita obce. Geometrické, technické parametre MK a ich zmenu kontrolovaný subjekt sledoval počas kontrolovaného obdobia vizuálne, keďže nedisponoval takýmito prístrojmi vo vlastníctve, ktorými by mohol zisťovať stav parametrov MK. Diagnostiku MK kontrolovaný subjekt ohľadom na zostatkovú životnosť nerobil, riešil len akútne stavy, prípadne preventívne opravy. Monitoring bol teda vykonávaný vizuálne, bez posúdenia zmien v geometrických a technických parametroch MK. Obec v rámci systému monitorovania stavu MK neuplatňovala prístup založený na systematickom zbere štruktúrovaných údajov o stave MK (premenné parametre MK). Zber dát o stave a poruchách MK je možný buď vizuálnou prehliadkou alebo optickým systémom. Vzhľadom na relatívne malú dĺžku MK v obci sa ako hospodárnejší a efektívnejší javí spôsob systematických vizuálnych prehliadok. Vykonávanie a vyhodnocovanie monitoringu MK upravujú Technické podmienky 13/2006 – Vykonávanie a vyhodnocovanie podrobných vizuálnych prehliadok asfaltových vozoviek vydané Ministerstvom dopravy, pôšt a telekomunikácií SR, pričom táto metodika je aplikovateľná aj v podmienkach obce ako správcu MK. Kontrolná skupina NKÚ SR odporúča oboznámiť sa s vyššie uvedenými technickými podmienkami a vo vhodnej miere ich aplikovať pri monitorovaní MK v obci.

Podnety ohľadom MK obec prijímala od občanov a poslancov v rámci svojich obvodov, v ktorých sledovali stav MK v kontrolovanom období.

Kontrolovaný subjekt pravidelným čistením a kosením rigolov pri MK a celkovou údržbou zabezpečoval MK proti podmytiu vodou. Formálne stanovené procedúry správy, údržby a opráv boli upravené v smernici pre vedenie účtovníctva a v projektovej dokumentácii v rámci realizácie europrojektov. Neformálne stanovené procedúry správy údržby a opráv boli na základe príkazu štatutárneho orgánu obce. Vzhľadom k tomu, že procedúry opráv neboli formálne zadefinované kontrolná skupina NKÚ SR odporúča v záujme zjednotenia postupov pri odstraňovaní porúch a znižovania nákladov do budúcnosti postupovať pri vykonávaní opráv v zmysle TP 08/2011 Katalóg technológií na opravy základných typov porúch vozoviek. Pri realizácii rekonštrukcií alebo pri výstavbe MK odporúča kontrolná skupina NKÚ SR dodržiavať STN 736110. Ak by boli predmetné procedúry aspoň formálne zadefinované uľahčilo by to kontrolu ich dodržiavania vedením obce.

Takisto neboli formálne zadefinované ani minimálne úrovne pre procesy údržby a opráv (napr. stanovenie reakčného času, maximálnej lehoty na odstránenie poruchy), ani minimálne požiadavky na úroveň kvality MK (napr. maximálne prípustná hĺbka výtlku a pod.). Zadefinovanie týchto úrovni by bolo žiaduce z titulu precíznejšieho vyhodnocovania cieľov a zámerov obce v oblasti MK.

V obci sa nachádzalo šesť mostov, všetky vo vlastníctve štátneho vodohospodárskeho podniku. Len jeden most nachádzajúci sa na Hlohoveckej ulici bol označený dopravnou značkou o nosnosti do 12 ton. Ostatné mosty nemali označenie dopravnou značkou o nosnosti. Z hľadiska dodržania princípov dobrej praxe kontrolná skupina NKÚ SR odporúča zabezpečiť informovanosť užívateľov mostných objektov o ich výkonových a zaťažiteľnosti, a to najmä v miestach s vyššou dopravnou intenzitou v nadväznosti na Usmernenie Ministerstvom dopravy, pôšt a telekomunikácií SR č. USM 1/2012.

V kontrolovanom období obec nesledovala intenzitu dopravy, ale sleduje ju od roku 2013, v ktorom bol vypracovaný projekt dopravného značenia najfrekventovanejších ulíc – Školská a Mládežnícka. Obec absolvovala rokovanie v kontrolovanom období s NSK, ktorá spravuje pozemnú komunikáciu prechádzajúcu intravilánom obce, za účelom zníženia jej zaťaženia tranzitnou nákladnou dopravou. Výsledok rokovania bol zatiaľ negatívny. V roku 2013 obec vykonala kroky smerujúce k utlmovaniu dopravy v blízkosti školských zariadení a bytových jednotiek osadením dopravných značiek. Utlmovanie dopravy je v tomto kontexte potrebné vnímať ako súbor iniciatív, ktoré by mali uličný priestor obce riadiť tak, aby poskytoval výhody nemotorizovanej doprave. Rovnováha medzi rôznymi formami dopravy v obci bola (odhliadnuc od nízkej podpory pre cyklistickú dopravu) dostatočná a opatrenia na utlmovanie dopravy bolo možné považovať za relatívne vyhovujúce.

Kontrolná skupina NKÚ SR na základe uvedených faktov konštatuje, že kontrolovaný subjekt nakladal s verejnými prostriedkami pri správe, údržbe a obnove MK efektívne, nie vo všetkých prípadoch uplatňoval postupy najlepšej praxe.

3 Úroveň dosahovania stanovených cieľov a zámerov subjektu samosprávy pri správe, údržbe a obnove miestnych komunikácií (účinnosť)

Účinnosť je hodnotenie miery dosahovania cieľov a zámerov programov, ktoré si obec vymedzila vo svojich krátkodobých a strednodobých dokumentoch.

Analýza plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja

Rozvojový plán obce Veľké Ripňany na obdobie rokov 2004 – 2014 predstavuje základný programový dokument regionálneho rozvoja územia obce. V čase výkonu kontroly NKÚ SR nebol jeho obsah aktuálny, nakoľko v priebehu rokov 2004 až 2012 nebol RPO aktualizovaný. Nemenili sa ani zábery a ciele obce, pričom RPO bol otvoreným dokumentom, ktorého obsah sa mal pravidelne písomne aktualizovať a dopĺňať podľa potrieb a vývoja v obci.

RPO bol vypracovaný za účelom zabezpečenia koncepčného rozvoja obce ako aj zlepšenia a zefektívnenia miestnej samosprávy. Poukazoval na hlavné zábery a ciele obce v oblasti regionálneho rozvoja na uvedené obdobie. Ďalším záberom RPO bolo splnenie podmienok na spoluúčasť samosprávy pri uchádzaní sa o finančné prostriedky z grantov a fondov EÚ. Východiskovým bodom pre stanovenie hlavných priorít rozvoja obce bolo spracovanie SWOT analýzy obce, z ktorej pre oblasť MK vyplynuli:

- silné stránky: prírodné prostredie vhodné na rozvoj cestovného ruchu, vybudovaná čistiareň odpadových vôd a rozostavaná kanalizácia, križovatka do 25 km medzi mestami Nitra - Piešťany a Topoľčany – Hlohovec,
- slabé stránky: zdevastované centrum obce, nedostatok oddychových zón,
- príležitosti: vyhovujúca oblasť pre rozvoj cestovného ruchu, podmienky na vybudovanie priemyselných parkov (vybudovanie miestnej asfaltovej komunikácie, inžinierskych sietí), zriadenie cyklotrasy do okolitých obcí a lokalít mimo štátne cesty a komunikácie,
- ohrozenia: nevyužitý potenciál obce.

RPO zohľadňoval stav obce v čase jeho vypracovania a poukazoval na osem hlavných priorít v oblasti podpory regionálneho rozvoja na uvedené obdobie. Priority obce upravujúce oblasť rozvoja MK boli stanovené v oblasti č. 1 „Životné prostredie a investičný program“ (ďalej len „investičný program“) a v oblasti č. 3 „Cestovný ruch“. Zábery a ich plnenie sú uvedené v tabuľke č. 5.

Tabuľka č. 5

Priorita	Zámer	Splnenie/plnenie
Investičný program	Realizácia chodníkov na miestach, kde neboli vybudované.	Boli vybudované chodníky v miestnej časti Behynce v roku 2009 a v rámci europrojektov vo Veľkých Ripňanoch v roku 2010 a v Behynciach v roku 2011 a 2012, v roku 2012 Nová Ulica z prostriedkov obce.
Investičný program	Vybudovanie centra obce a novej autobusovej čakárne.	Centrum obce, asfaltová zastávka, vybudované v roku 2006.
Investičný program	Dobudovanie Novej ulice v lokalite Studená dolina v katastrálnom území Veľké Ripňany.	Boli vybudované siete infraštruktúry – (plyn, pitná voda, elektrina, chodník, kanalizácia, MK štrkové lôžko) v roku 2010-2013, v roku 2014 je naplánovaná investičná akcia vybudovanie asfaltovej miestnej komunikácie.
Investičný program	Rekonštrukcia miestnych komunikácií: Nová ulica, Nábrežná, Mládežnícka, Školská, Vinohradská.	Kompletná rekonštrukcia bola vykonaná na ulici Mládežnícka, Školská, čiastočná rekonštrukcia bola na ulici Nábrežná (v rámci europrojektu vo Veľkých Ripňanoch), oprava výtlkov a krajíc bola na ulici Vinohradská.
Investičný program	Zabezpečiť viditeľné dopravné značenie v súlade s platnými predpismi.	Dopravné značenie bolo každoročne doplnené.
Cestovný ruch	Rekonštrukcia Nábrežnej ulice a prechádzkovej trasy po nej.	Nábrežná ulica vo Veľkých Ripňanoch bola zrekonštruovaná po oboch stranách nábrežia vrátane parku v roku 2010 v rámci europrojektu.
Cestovný ruch	Obnovenie námestia obce, jeho úprava a oživenie.	Obnovenie centra obce a námestia pred obchodnou jednotkou prebiehalo v rokoch 2006-2008 a je ukončené.
Cestovný ruch	Vytvorenie cyklotrasy a realizácia prepojenia do okresov Hlohovec a Piešťany.	Cyklotrasa nebola realizovaná z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov.

Definované investičné priority v oblasti regionálneho rozvoja, ktoré mala obec v pláne v období rokov 2004 – 2014 realizovať, nezahŕňali finančný rámec, ktorý by slúžil k orientácii aktivít potrebných na ich získanie, napr. možné zdroje financovania, čas realizácie, vyčíslenie potrebných finančných zdrojov atď. Nezahŕňali ani administratívne zabezpečenie, napr. zodpovednosť. Súčasne neboli zadefinované ohrozenia pri realizácii aktivít, najmä nedostatok finančných prostriedkov a neochota pri spolupráci. Absentovalo uvedenie predpokladaných výdavkov na realizáciu zámerov, a teda už v čase schválenia RPO nebolo zrejmé, či sú jednotlivé zámery zrealizovateľné z hľadiska financovania a záťaž na obecný rozpočet.

Obec nemala okrem všeobecného zámeru a určenia hlavných priorít rozvoja obce v oblasti MK stanovené ciele rozvoja - globálny cieľ a špecifické ciele v nadväznosti na globálny cieľ. Nebol definovaný konkrétny stav, ktorý mal byť v rámci investičného programu realizáciou dosiahnutý - absentoval spôsob akým mal byť realizovaný samotný plán rozvoja obce a aktivity v oblasti rozvoja MK, jeho monitorovanie a prehodnocovanie. Neboli stanovené ani hodnotiace

kritériá pre plnenie cieľov, t. j. merateľné ukazovatele, ktorými by sa v prípade stanovených cieľov merala dosiahnutá úroveň ich naplňovania.

Analýza programového rozpočtu

Obec mala v kontrolovanom období rokov 2010 až 2012 v programovom rozpočte obce (ďalej len „PrRo“) zadefinované zámery a ciele obce, ktoré boli súčasťou schválených rozpočtov obce. PrRo uvádzal za každý program prehľad výdavkov len na obdobie rozpočtového roka, ku ktorému bol zostavený, t. j. bez výhľadu na ďalšie dva roky, resp. bez uvedenia prehľadu výdavkov. V rámci členenia výdavkov na jednotlivé programy PrRo, ktorý obsahoval desať programov, mala obec v PrRo zavedený program č. 4: Komunikácie so zámerom „Bezpečné, dostupné, udržiavané komunikácie v každom ročnom období“. Program 4 nebol ďalej členený na podprogramy ani prvky.

V rámci programu 4 bol stanovený jediný a spoločný cieľ, a to v rozsahu zabezpečenia letnej a zimnej údržby miestnych komunikácií v obci. Program 4 mal podľa textovej časti PrRo zahŕňať všetky základné činnosti súvisiace s údržbou a opravou komunikácií a chodníkov, napr.: bežnú údržbu, zimnú údržbu opravy výtlkov, obrubníkov, pokladanie nového koberca, v obci 365 dní v roku. Uvedený cieľ bol stanovený všeobecne a nedefinoval konkrétny stav, ktorý mal byť jeho realizáciou dosiahnutý. Z uvedeného vyplýva, že zámer a cieľ programu 4 PrRo sa okrem základnej údržby MK nezaoberal riešením iných otázok, napr. výstavbou nových komunikácií, zvýšením bezpečnosti a plynulosti premávky na MK a pod. Obec si v rámci rozpočtov programu stanovila dva merateľné ukazovatele výstupu:

- dĺžka udržiavaných komunikácií v km za rok spolu,
- opravy realizované v čo najkratšej lehote.

Cieľ programu 4 PrRo bol spracovaný reálne vo väzbe na zdroje financovania a nedochádzalo k odsúvaniu plánovaných činností. Obec pri zostavení cieľov programu 4 PrRo vychádzala z konkrétneho stavu. Nestanovila si okrem nutných opráv povrchu vozoviek a zimnej a letnej údržby v oblasti MK žiadne iné ciele, keďže finančné zdroje v rámci rozpočtu neboli rozpočtované v dostatočnom množstve a nebolo možné vykonávať iné činnosti spojené so správou, údržbou, obnovou a výstavbou MK. Hodnotiacim kritériom bolo zabezpečiť plynulý chod obce a bezpečnosť jej obyvateľov v rámci MK.

Všetky aktivity, ktoré obec realizovala v rámci programu 4 viedli k naplňovaniu stanoveného cieľa, ale neexistoval spôsob akým by bolo možné overiť, resp. porovnať rozsah realizovaných aktivít a úroveň plnenia plánovaných aktivít v súvislosti so všeobecne stanoveným cieľom uvádzanom v PrRo, keďže obec vo schvaľovaných rozpočtoch uvádzala len názov programu s vyčíslením finančných prostriedkov za program ako celok bez uvedenia podprogramov a prvkov.

Kontrolou predmetnej dokumentácie bolo zistené, že napriek tomu, že obec mala stanovené ukazovatele výstupu zamerané kvantitatívne aj kvalitatívne za program ako celok, nevykonávala k 30.06. monitorovanie a k 31.12. príslušného roka hodnotenie programu 4 obce.

Merateľnosť dopadov činností obce v oblasti MK

Kontrolná skupina NKÚ SR zistila, že obec v prípadoch ako vlastník MK nevykonávala technickú evidenciu MK vo svojom vlastníctve. Ďalej, nemala zavedenú preukázateľnú formu evidencie výstupov z vykonaných obhliadok technického stavu MK predovšetkým po zimných

mesiacoch a nevedla písomný záznam ani fotodokumentáciu. Podľa vyjadrenia zástupcov obce sa údaje o údržbe a opravách MK analyzovali na zasadnutiach OcZ. Pri správe, údržbe a obnove MK obec neaplikovala nové technológie.

Nezanedbateľnú úlohu zohrával pri sledovaní dopadov činností obce na oblasť MK aj vnútorný kontrolný systém, ktorý dával priestor na detekciu prípadných odchýlok pri plnení cieľov programovacích dokumentov. Kontrolnou skupinou NKÚ SR nebola zistená aktivita hlavného kontrolóra obce, ktorá by bola zameraná na spätnú kontrolu vykonaných činností súvisiacich s plnením RPO a PrRo obce.

V priebehu kontrolovaného obdobia obec prijímala k problematike MK podnety od občanov, ale nevedla o nich evidenciu. V prípade sťažností a požiadaviek občanov nebolo možné overiť ich opodstatnenosť a operatívnosť ich riešenia.

Prieskum spokojnosti občanov obce so správou, údržbou a obnovou MK

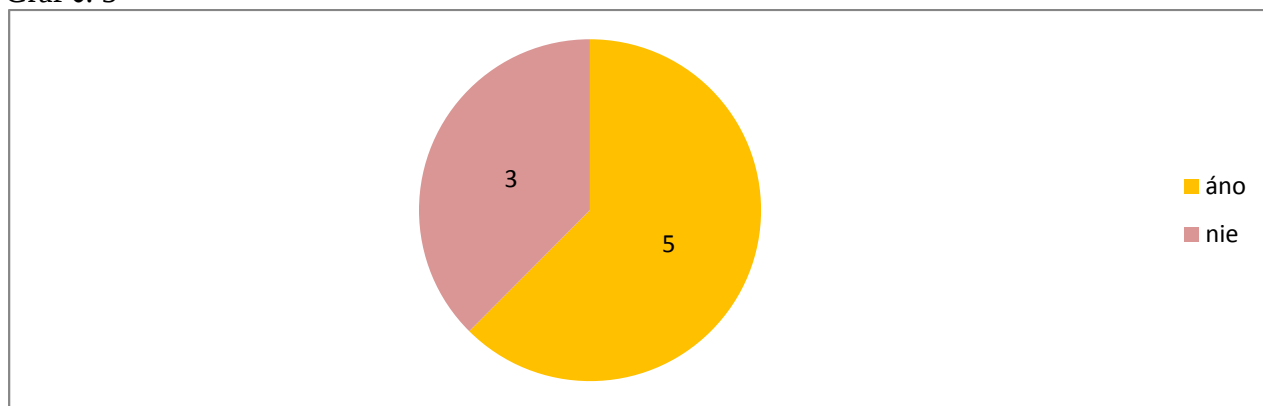
V priebehu výkonu kontroly, bol prostredníctvom spolupráce s obcou vykonaný anonymný dotazníkový prieskum spokojnosti obyvateľov obce v oblasti MK. Dotazník bol zverejnený na webovom sídle obce v období od 01.09.2013 do 31.10.2013 a bol verejne prístupný.

Vyhodnotenie dotazníku o prieskume miery spokojnosti občanov so správou, údržbou a obnovou MK:

Celkový počet respondentov, ktorí sa zapojili do prieskumu a vyplnili dotazník spokojnosti bol osem, čo v percentuálnom vyjadrení predstavovalo 0,37 % zapojenie obyvateľov obce. K úvodu treba uviesť, že vzorka osem respondentov bola na zhodnotenie a vytvorenie relevantných záverov príliš malá, t. j. mala nízku vypovedajúcu schopnosť. Na jednotlivé otázky odpovedali respondenti nasledovne:

Otázka č. 1: Poznáte ciele a zámery Vašej obce v oblasti miestnych komunikácií (výstavba, obnova, rekonštrukcie, údržba)?

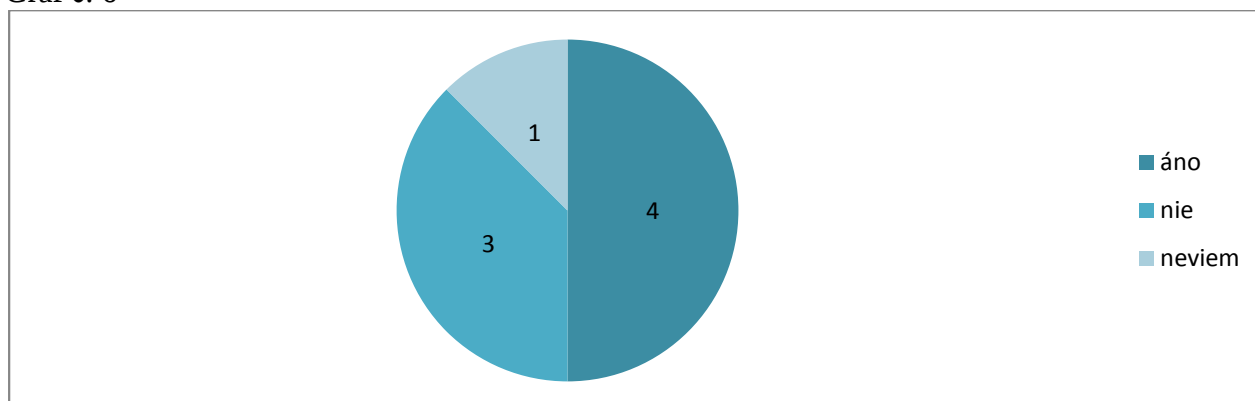
Graf č. 5

Z počtu ôsmich respondentov sa traja, t. j. 37,5 % vyjadrilo, že nepoznajú ciele a zámery obce v oblasti MK. Zvyšných päť respondentov, t. j. 62,5 % sa vyjadrilo, že poznajú ciele a zámery obce v oblasti MK.

Otázka č. 2: Máte možnosť ovplyvniť, resp. vyjadriť svoj názor alebo návrh k plánu obnovy alebo výstavby cesty v obci?

Graf č. 6

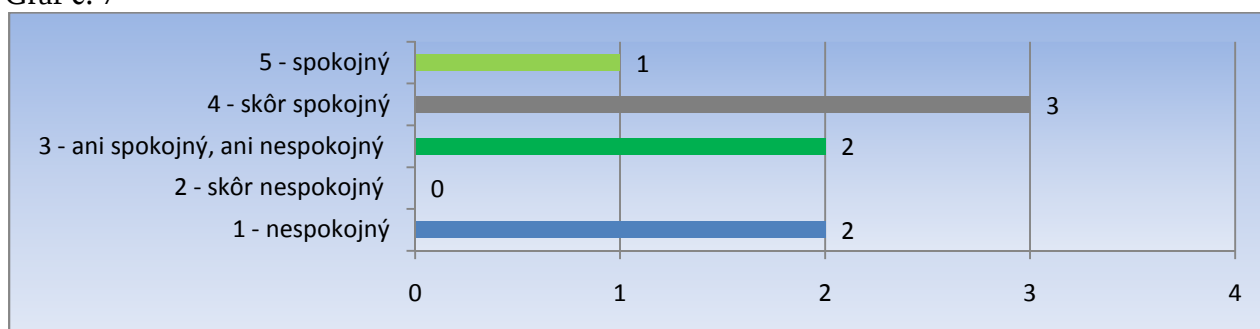

Z výsledkov vyhodnotenia odpovedí na otázku vyplynulo, že traja, t. j. 12,5 % respondentov podľa ich vyjadrenia nemalo možnosť ovplyvniť, resp. vyjadriť svoj názor alebo návrh k plánu obnovy alebo výstavby cesty v obci, pričom štyria, t. j. 50 % respondentov uviedlo, že túto možnosť z ich pohľadu má.

Otázka č. 3: Ako ste spokojný:

s bezpečnosťou detí a chodcov na miestnych komunikáciách?

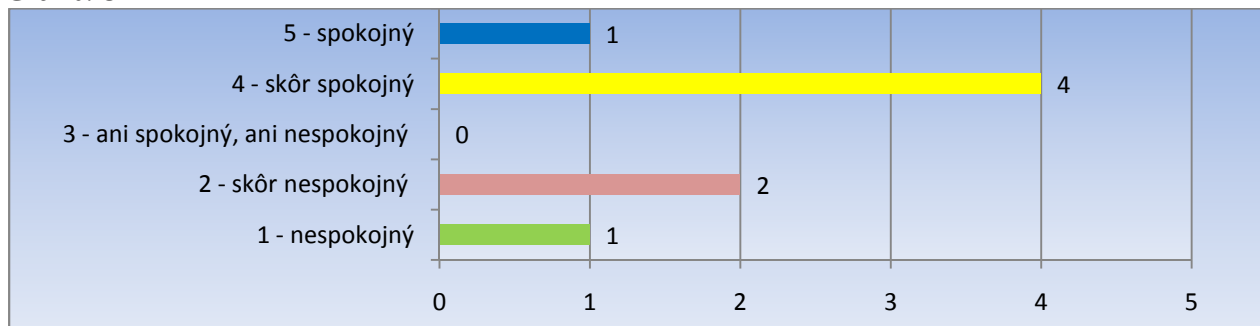
Graf č. 7

K téme obsiahnutej v otázke č. 3 zaujalo negatívny postoj 25 % respondentov, pričom spokojných bolo 12,5 % a skôr spokojných 37,5 % respondentov.

s prístupom obce k riešeniu požiadaviek obyvateľov obce?

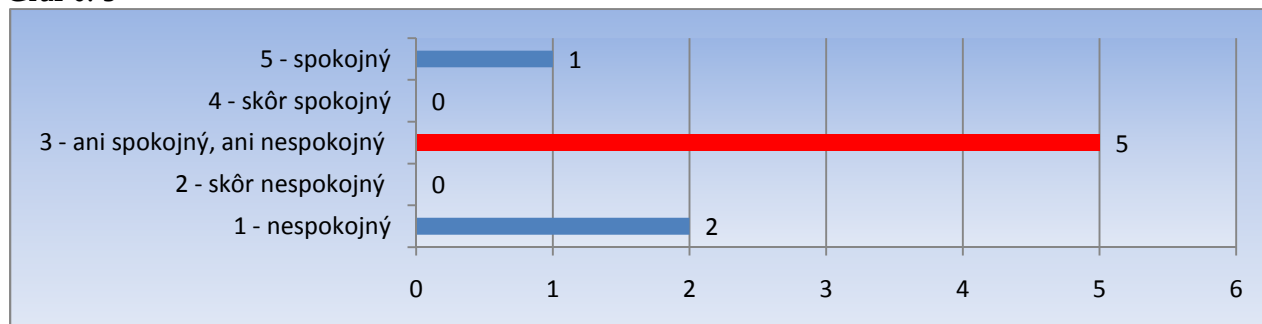
Graf č. 8

Z odpovedí na otázku vyplynulo, že v oblasti prístupom obce k riešeniu požiadaviek obyvateľov obce bolo 12,5 % respondentov spokojných a ďalších 50 % skôr spokojných. Len 12,5 % respondentov vyjadrilo nespokojnosť.

s technickým stavom miestnych komunikácií v obci?

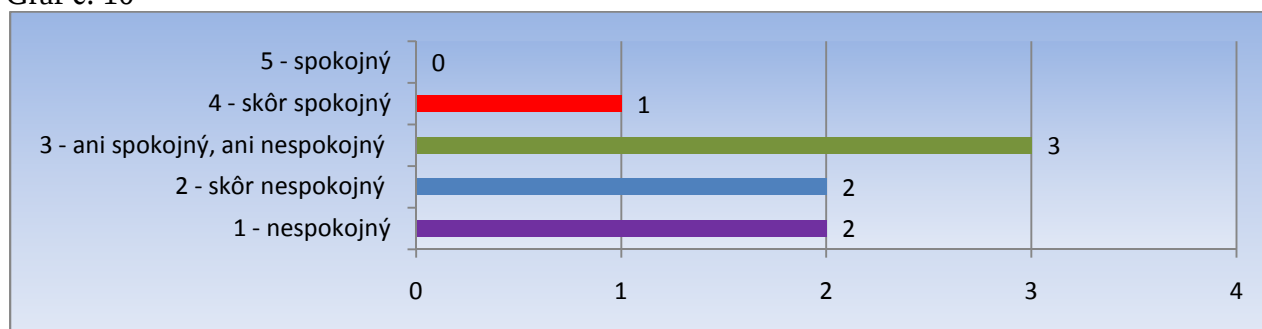
Graf č. 9

Z názoru vyjadreného ku spokojnosti s technickým stavom MK v obci vyplynulo, že väčšina respondentov, t. j. 62,5 % nebola ani spokojných ani nespokojných so súčasným technickým stavom MK a len 12,5 % respondentov sa priklonilo ku spokojnosti.

s podporou rozvoja cyklistickej dopravy v obci?

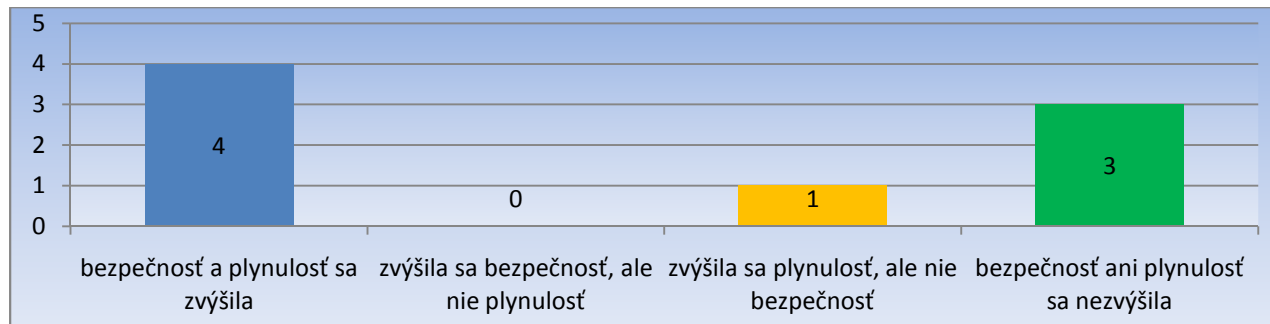
Graf č. 10

Z výsledkov vyhodnotenia odpovedí na otázku vyplynula nespokojnosť respondentov, ktorí hodnotili úroveň podpory rozvoja cyklistickej dopravy zo stany obce negatívne, pričom 25 % z respondentov sa priklonilo k výberu odpovedi „nespokojný“ a 25 % bolo skôr nespokojných. Z celkového počtu osem respondentov, nebol spokojný s rozvojom cyklistickej dopravy v obci ani jeden.

Otázka č. 4: Zvýšila sa podľa Vášho názoru bezpečnosť a plynulosť premávky na miestnych komunikáciách v obci za posledné tri roky (2010-2012)?

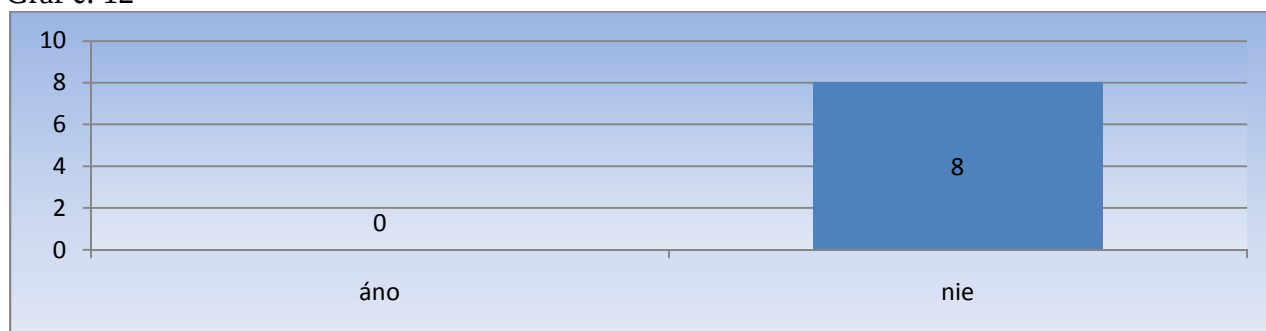
Graf č. 11

Z vyhodnotenia odpovedí na otázku vyplynulo, že štyria respondenti pociťovali zvýšenie bezpečnosti a plynulosti premávky, pričom naopak traja respondenti nepociťovali zvýšenie plynulosti ani bezpečnosti na MK.

Otázka č. 5: Sťažovali ste sa v priebehu rokov 2010-2012 na správu, údržbu a obnovu miestnych komunikácií vo Vašej obci (ústne alebo písomne)? Ak áno, ako bola Vaša sťažnosť vybavená?

Graf č. 12

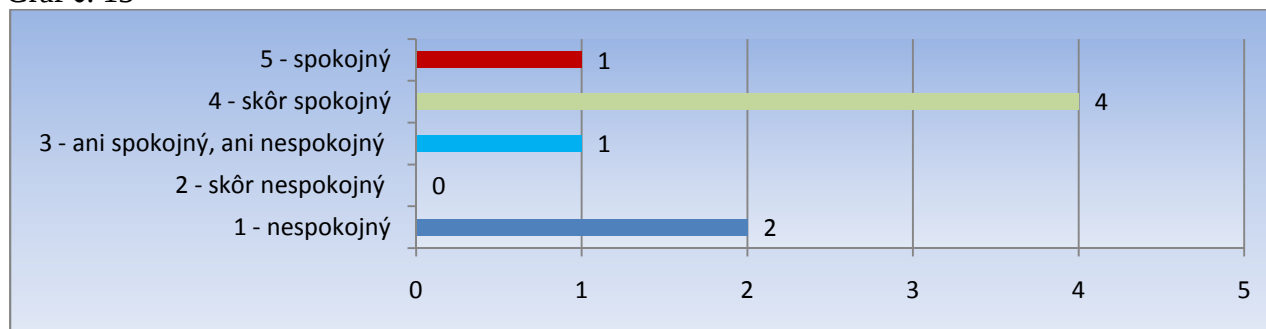

Z výsledkov vyhodnotenia odpovedí respondentov vyplynulo, že možnosť podať sťažovať na správu, údržbu a obnovu MK nevyužil ani jeden z respondentov.

Otázka č. 6: Ste spokojný:

s pravidelnosťou a včasnou letnej údržby?

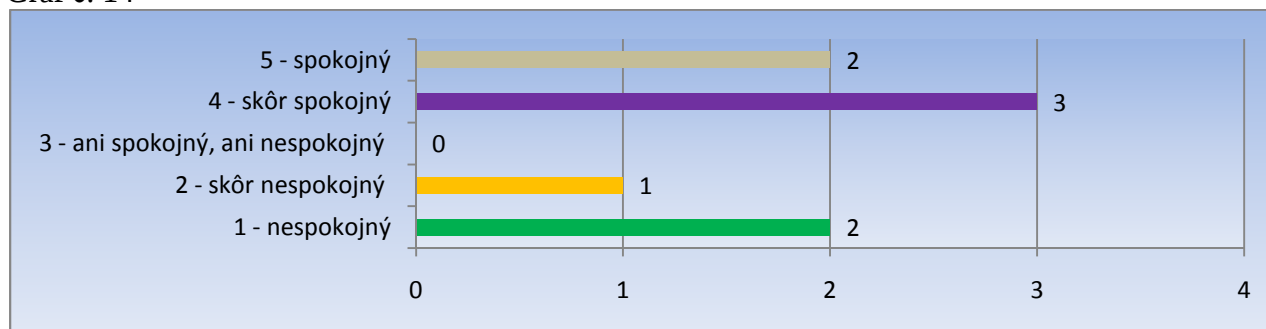
Graf č. 13

V prípade zabezpečovania letnej údržby v meste bola prevažná väčšina respondentov spokojných, resp. skôr spokojných. Takto sa vyjadrilo 62,5 % respondentov. S odpoveďou „nespokojný“ sa stotožnilo 25 % respondentov.

s dostatočnosťou letnej údržby (napr. čistenie, kosenie, polievanie)?

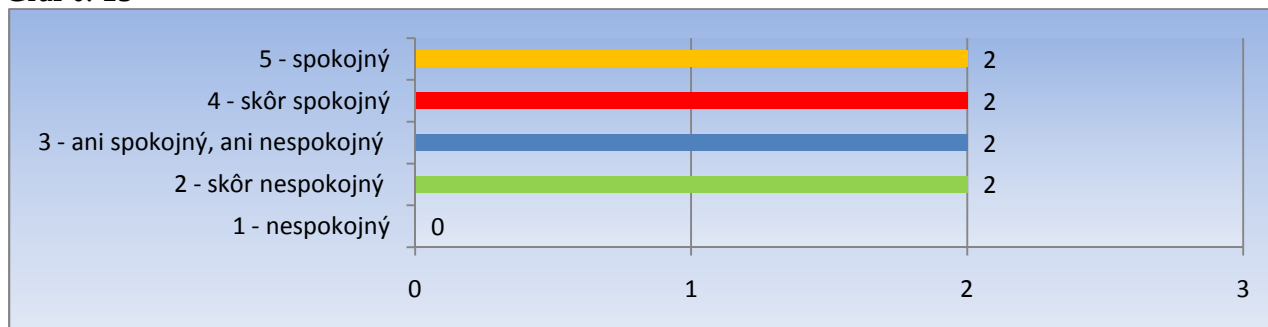
Graf č. 14

V prípade zabezpečovania letnej údržby súvisiacej s činnosťami ako je čistenie, kosenie a pod. v obci, bola prevažná väčšina respondentov spokojných, resp. skôr spokojných. Takto sa vyjadrilo 62,5 % respondentov. S odpoveďou nespokojný, resp. skôr nespokojný sa stotožnilo 37,5 % respondentov.

s včasnosťou a pravidelnosťou zimnej údržby?

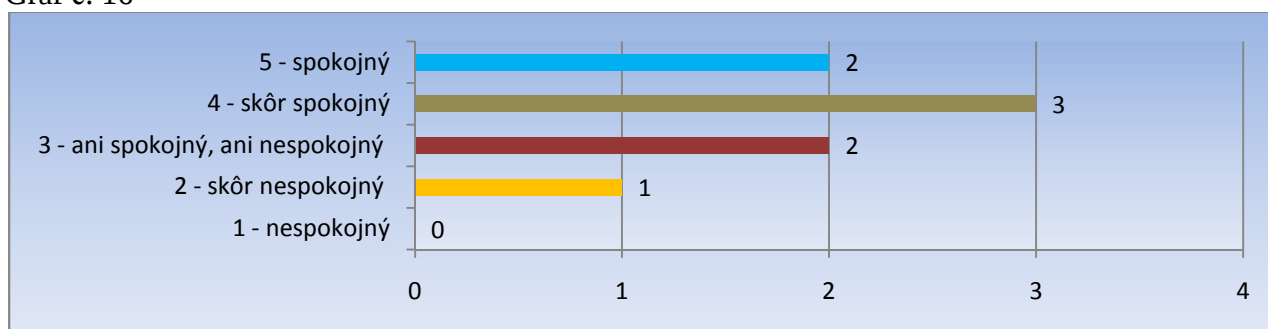
Graf č. 15

V prípade zabezpečovania zimnej údržby, t. j. jej pravidelnosťou a včasnosťou v obci, bola polovica respondentov spokojných, resp. skôr spokojných. Takto sa vyjadrilo 50 % respondentov. S odpoveďou nespokojný, resp. skôr nespokojný sa stotožnilo 25 % respondentov.

s dostatočnosťou zimnej údržby (napr.: posypávanie, frézovanie, pluhovanie)?

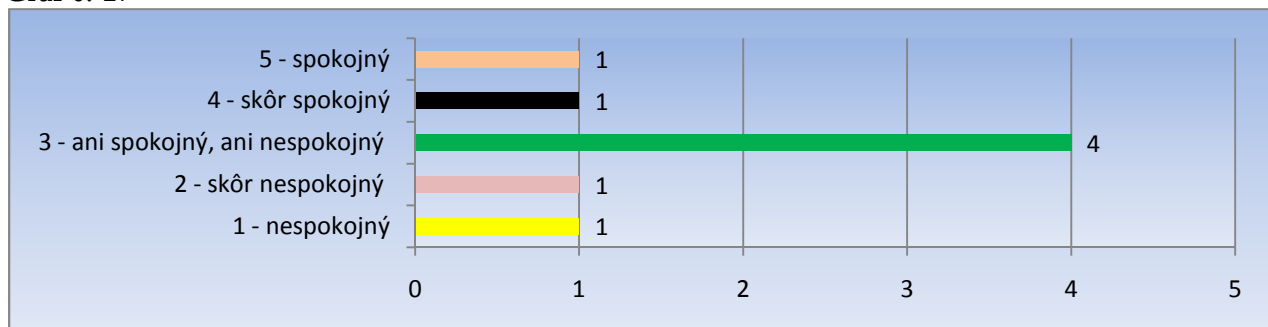
Graf č. 16

V prípade zabezpečovania zimnej údržby súvisiacej s činnosťami ako je posýpanie, frézovanie a pod. v obci, bola prevažná väčšina respondentov spokojných, resp. skôr spokojných. Pozitívne sa vyjadrilo 62,5 % respondentov. S odpoveďou nespokojný, resp. skôr nespokojný sa stotožnilo 12,5 % respondentov.

s opravami a ich včasnosťou a dostatočnosťou?

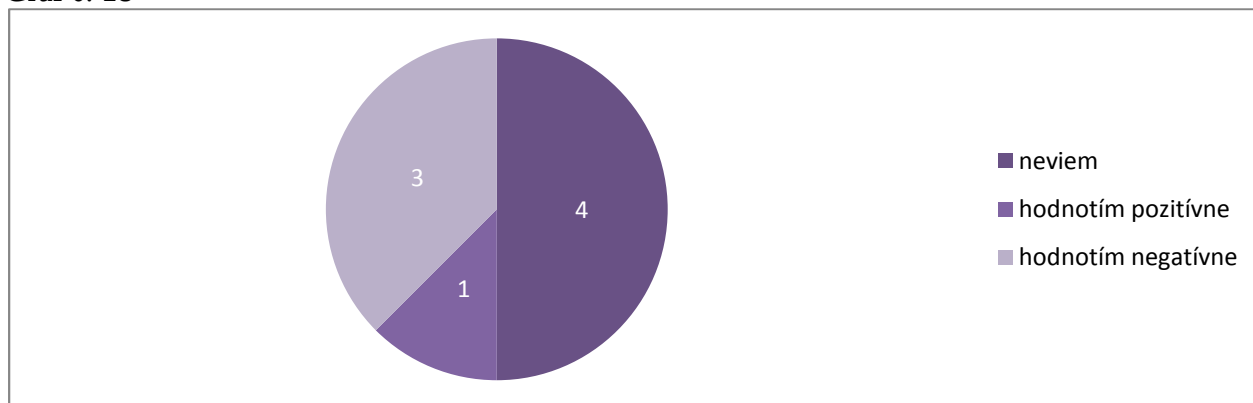
Graf č. 17

Neutrálny postoj k spokojnosti s opravami a ich včasnosťou a dostatočnosťou zaujala výrazná väčšina respondentov, keď až 50 % bolo ani „spokojný nespokojný“ s riešením opráv MK.

Otázka č. 7: Ako hodnotíte rozvoj cyklistickej dopravy v obci za posledných 5 rokov?

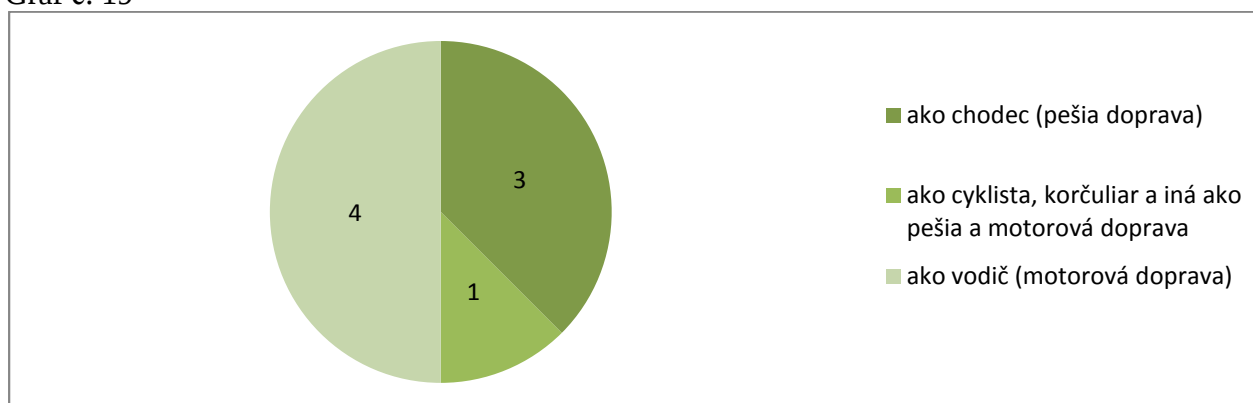
Graf č. 18

K uvedenej otázke sa vyjadrilo negatívne 37,5 % respondentov, keď podmienky na cyklistickú dopravu považovali za nedostatočné. Až 50 % respondentov sa k otázke nevedelo vyjadriť. V obci neboli vybudované cyklistické chodníky.

Otázka č. 8: Miestne komunikácie najčastejšie využívam:

Graf č. 19

Táto otázka dala respondentom priestor na uvedenie spôsobu dopravy, ktorý využívali na prepravu v rámci obce. Podľa vyjadrení respondentov 37,5 % využíva MK ako chodec a 12,5 % ako cyklista, korčuliar, resp. inou ako pešou a motorovou dopravou. Najväčšiu skupinu tvoria respondenti, ktorí využívajú MK ako vodiči motorových vozidiel a predstavujú 50 %.

Dotazník dal možnosť vyjadriť občanom obce svoj názor a zaujať postoj k problematike MK a k úrovni zabezpečenia správy, údržby a obnovy MK. Ako jednu z foriem komunikácie obce s občanmi a získavaní spätnej väzby v úsilí zistiť, resp. splniť očakávania obyvateľov v oblasti správy, údržby a obnovy MK, by obec mohla v budúcnosti využívať dotazníkové prieskumy spokojnosti. Realizovaním dotazníkového prieskumu by obec získala nástroj, ktorý by slúžil na hodnotenie zámerov a cieľov o oblasti MK a umožnil by o. i. zaviesť do PRO či PrRo aj kvalitatívne merateľné ukazovatele.

Zhrnutie

Obec Veľké Ripňany realizovala v kontrolovanom období dva europrojekty spolufinancované zo zdrojov EÚ, ŠR SR a obce. Aktivity projektu boli zamerané aj na rekonštrukciu MK.

Finančná sebestačnosť obce rástla v kontrolovanom období z 26,45% v roku 2010 na 54,41 % v roku 2012. Podobne finančná sila obce rástla z 276,07 EUR/obyvateľ obce v roku 2010 na 319,91 EUR/obyvateľ obce v roku 2012. To znamená, že výdavky na svoju činnosť mohla obec pokryť v uvedenom percentuálnom vyjadrení z vlastných zdrojov. Obec bola závislá na cudzích zdrojoch v roku 2010 na 73,55 %, v roku 2011 na 48,58 % a v roku 2012 na 45,59 %.

Obec pri vynakladaní finančných prostriedkov pri údržbe, opravách ani pri rekonštrukcii MK systematicky nesledovala jednotkové výdavky, t.j. finančné prostriedky vzťahnuté na dĺžkové resp. plošné jednotky, teda 1 km, 1m alebo 1m².

Obec alokovala prostriedky na MK pri zostavovaní rozpočtov na príslušné rozpočtové roky kvalifikovaným odhadom na základe fyzickej obhliadky MK a na základe podnetov poslancov OcZ. Prostriedky na MK čerpala bez vykonania úprav rozpočtu rozpočtovými opatreniami.

Konala hospodárne, keď nevynaložila na rozsiahlejšie opravy/rekonštrukciu MK verejné prostriedky v kontrolovanom období, pretože tieto bude realizovať po ukončení schváleného projektu na základe výzvy Švajčiarskeho finančného mechanizmu v roku 2015.

Kontrolovaný subjekt preukázal hospodárnosť obstarávaných prác a služieb.

Obec zabezpečovala správu, údržbu a obnovu MK kombinovaným spôsobom – vo vlastnej réžii, spoluprácou so susediacimi správcami MK a dodávateľsky. Do procesov letnej a zimnej údržby zaraďovala aj nezamestnaných občanov evidovaných na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny v rámci aktivačných prác.

Obec nevedla nákladové účtovníctvo MK, nemala vytvorené účtovné nákladové strediská na sledovanie nákladov súvisiacich s výkonmi správy, údržby a opráv MK.

Obec sa zameriavala na preventívnu údržbu, priority zostavovala na akútne opravy.

Obec nemala vo vlastníctve a ani neaplikovala GIS, nepoužívala nové technológie, boli finančne nákladné a neboli stanovené ako priorita obce. Monitoring stavu MK bol vykonávaný vizuálne, bez posúdenia zmien v geometrických a technických parametroch MK.

Obec rámci systému monitorovania stavu MK neuplatňovalo prístup založený na systematickom zbere štruktúrovaných údajov o stave MK (premenné parametre MK).

Obec nemala stanovené a zadefinované minimálne požiadavky na úroveň služieb, minimálne požiadavky na úroveň kvality MK. Neboli formálne zadefinované procedúry opráv.

Zo šiestich mostov nachádzajúcich sa v obci, päť mostov nemalo označenie dopravnou značkou o nosnosti.

Obec nakladala s verejnými prostriedkami pri správe, údržbe a obnove MK efektívne, nie vo všetkých prípadoch uplatňovala postupy najlepšej praxe.

Obec na účely podpory regionálneho rozvoja neaktualizovala RPO.

Obec nemala v RPO stanovené ciele rozvoja - globálny cieľ a špecifické ciele v nadväznosti na globálny cieľ. Absentoval spôsob akým mal byť realizovaný samotný RPO - aktivity v oblasti rozvoja MK, jeho monitorovanie a prehodnocovanie. RPO nezahŕňal finančný rámec, t. j. vyčíslenie potrebných finančných prostriedkov a možné zdroje financovania.

V RPO neboli stanovené hodnotiace kritériá pre plnenie cieľov, t. j. merateľné ukazovatele.

PrRo bol spracovaný reálne vo väzbe na zdroje financovania a nedochádzalo k odsúvaniu plánovaných činností a plánované aktivity viedli k napĺňaniu stanoveného cieľa.

Obec nevypracovala PrRO v požadovanej štruktúre, nevytvorila primerané podmienky pre rozpočtovanie a hodnotenie plánovaných aktivít, čo jej neumožnilo stanoviť merateľné ukazovatele v potrebnom rozsahu, t. j. za každú oblasť MK.

Obec nevykonávala k 30.06. monitorovanie a k 31.12. príslušného roka hodnotenie PrRo.

Obec v prípadoch ako vlastník miestnych komunikácií nevykonávala technickú evidenciu MK vo svojom vlastníctve.

Obec nemala zavedenú preukázateľnú formu evidencie výstupov z vykonaných obhliadok technického stavu MK predovšetkým po zimných mesiacoch a neviedla písomný záznam ani fotodokumentáciu.

Nebola zistená aktivita hlavného kontrolóra obce, ktorá by bola zameraná na spätnú kontrolu vykonaných činností súvisiacich s plnením RPO a PrRo obce.

Obyvatelia – respondenti obce mali dostatočné povedomie o cieľoch a zámeroch obce v oblasti MK, z čoho vyplývalo aj vyjadrenie názoru respondentov, že ako obyvatelia obce mali adekvátnu možnosť vyjadriť svoj názor pri rozhodovaní obce o plánoch obnovy alebo výstavby MK.

Časť obyvateľov nebola spokojná s bezpečnosťou detí a chodcov na MK, s technickým stavom MK. Negatívny postoj zaujali obyvatelia aj k súčasnému stavu a k podpore rozvoja cyklistickej dopravy.

Väčšina respondentov bola spokojná s pravidelnosťou, včasnosťou a dostatočnosťou vykonávania letnej údržby, zimnej údržby a s vykonávaním opráv MK.

Priestor na podanie sťažností je podľa respondentov obce postačujúci, rovnako ako aj prístup k riešeniu ich požiadaviek obcou.

Odporúčania

- Pri sledovaní výdavkov na MK, či už na údržbu, opravy alebo rekonštrukcie MK sledovať jednotkové ukazovatele a ich vývoj.
- Vykonávať úpravy rozpočtu rozpočtovými opatreniami.
- Upraviť postup pri zadávaní zákaziek s nízkou hodnotou v internej smernici.
- Sledovať vynaložené náklady na MK v účtovnom období v samostatnom nákladovom stredisku.
- Oboznámiť sa Technickými podmienkami 13/2006 vydanými Ministerstvom dopravy, pôšt a telekomunikácií SR a vo vhodnej miere ich aplikovať pri monitorovaní MK mesta.
- Stanoviť a zadefinovať v internom predpise minimálne úrovne služieb a minimálne požiadavky na úroveň kvality MK ako aj formálne zadefinovať procedúry opráv
- Zabezpečiť informovanosť užívateľov mostných objektov o ich výkonových a zaťažiteľnosti, a to najmä v miestach s vyššou dopravnou intenzitou v nadväznosti na Usmernenie Ministerstvom dopravy, pôšt a telekomunikácií SR č. USM 1/2012.
- Aktualizovať RPO, každoročne vyhodnocovať jeho plnenie.
- Vytvoriť PrRo tak, aby bolo dodržané hierarchické usporiadanie programovej štruktúry - tvorba programov, podprogramov, prvkov/projektov a ich číselné označenie kódom v zmysle metodiky Ministerstva financií SR, formulovanie zámerov, formulovanie cieľov, vytvorenie merateľných ukazovateľov, definovanie zodpovednosti za jednotlivé výdavky - programy rozpočtu a alokáciu výdavkov rozpočtu do programovej štruktúry, rozdeliť výdavky do jednotlivých oblastí tak, aby bola zabezpečená prezentácia úplných (celkových) výdavkov obce na danú oblasť, monitorovať a hodnotiť programy obce a v nadväznosti na to vypracovávať monitorovaciu správu k 30.06. a hodnotiacu správu ako súčasť záverečného účtu k 31.12. príslušného rozpočtového roka.
- PrRo MK upravovať v nadväznosti na úpravy finančného rozpočtu a vyhodnocovať skutočne vynaložené finančné prostriedky na program MK.
- Vypracovať technickú evidenciu o MK.

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

- Z vykonávaných obhliadok a analyzovania stavu MK vypracovať písomný záznam. Viest' preukázateľne evidenciu sťažností a pravidelne ju vyhodnocovať.
- Využívať dotazníkové prieskumy spokojnosti obyvateľov obce, realizovaním ktorých by obec získala nástroj na prehodnocovanie zámerov a cieľov o oblasti MK a umožnili by o.i. zaviesť do RPO či PrRo aj kvalitatívne merateľné ukazovatele.

Protokol o výsledku kontroly vypracovali dňa: 28.11.2013

Ing. Lýdia Bosá
vedúca kontrolnej skupiny

Ing. Matúš Nagy
člen kontrolnej skupiny

Ing. Peter Urbán
člen kontrolnej skupiny

S obsahom protokolu o výsledku kontroly bol oboznámený dňa: 10.12.2013

Jozef Balážik
starosta